

Sygn. akt VU 538/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Opolu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Elżbieta Gużkowska-Łaczyn
Protokolant:	st. sekr. sądowy Aleksandra Ciechanowicz

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2013 r. w Opolu

sprawy **J. J. (1)**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach

na skutek odwołania wnioskodawcy

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 18 stycznia 2013 roku

nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i poczynając od dnia 1 stycznia 2013 roku przyznaje J. J. (1) prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Prawo do powyższej emerytury przyznaje w związku z dodatkowo uznanym okresem pracy na gospodarstwie rolnym w charakterze domownika od dnia 16 czerwca 1978 roku do dnia 31 grudnia 1982 roku oraz w związku z dodatkowo uznanym okresem pracy w szczególnych warunkach w Przedsiębiorstwie (...) w O. wykonywanym od dnia 23 maja 1983 roku do dnia 31 stycznia 1990 roku.

-na oryginale właściwy podpis-

UZASADNIENIE

J. J. (1) odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 18 stycznia 2013r., którą organ rentowy odmówił mu wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Wnosił o dopuszczenie dowodu

z zeznań wskazanych świadków na okoliczność pracy w warunkach szczególnych

w Przedsiębiorstwie (...) w O. - (...) w P. oraz zmianę powyższej decyzji i przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury z uwagi na pracę w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu wnioskodawca podniósł, że do wniosku o wcześniejszą emeryturę dołączył m.in. świadectwo pracy

w powyższym Przedsiębiorstwie (...) w O. - (...) w P., że w okresie od 25 maja 1983r. do 31 stycznia 1990r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku „kierowca ciągnika”. Okres pracy na tym stanowisku wynosił więc 6

lat 8 miesięcy i 7 dni. Powołując się na wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we W. z dnia 05.10.2004 sygn. akt 4/II SA/Wr 2069/01 wnioskodawca podnosił, że zgodnie z tym wyrokiem „jeżeli pracownik nie posiada świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach i z uwagi na likwidację zakładu pracy nie ma możliwości uzyskania takiego świadectwa, a jednak posiada świadectwo pracy, z którego wynika, że był we wskazanym tam okresie zatrudniony na stanowisku wymienionym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze albo w załącznikach do tego rozporządzenia, w pełnym wymiarze czasu pracy, to dokument taki jest wystarczającym potwierdzeniem, iż we wskazanym w nim czasie pracownik ten wykonywał pracę w szczególnych warunkach, czy też w szczególnym charakterze”. W tej sytuacji przyjęcie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., iż nie udowodnił stażu pracy w warunkach szczególnych w wysokości 15 lat jest błędne. Ponadto wnioskodawca nie zgadzał się ustaleniem przez ZUS, że nie udowodnił okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego 25 lat do dnia 1 stycznia 1999r. W tym zakresie wnioskodawca domagał się zaliczenia mu do tego stażu okresu od 16 czerwca 1978r. do 22 maja 1983r., w którym prowadził gospodarstwo rolne dziadka tj. przez 4 lata 11 miesięcy i 7 dni. Przy tym nawet jeśli ZUS uznał, iż jest to okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16 roku życia, a przed dniem 1 stycznia 1983r., to okres ten wynosi 4 lata 6 miesięcy i 16 dni. Uznając powyższy okres za udowodniony łączny okres ubezpieczenia wynosi więc 28 lat 9 miesięcy i 9 dni (a nawet 29 lat 1 miesiąc i 28 dni przyjmując okres prowadzenia gospodarstwa rolnego).

W tych okolicznościach odwołanie należy więc uznać za zasadne.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że zaskarżona decyzja została wydana zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS w związku z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W uzasadnieniu wskazano, że rozpatrując wniosek z dnia 04.01.2013r. organ rentowy na podstawie akt emerytalnych ustalił, że wnioskodawca 60 lat ukończył 02.06.2012r., nie jest członkiem OFE i nie pozostaje w stosunku pracy (zatrudnienie kontynuował do 30.12.2012r.). Jednakże na dzień 31.12.1998r. ogólny staż pracy wnioskodawcy wynosi **24 lata, 1 miesiąc i 28 dni** okresów składkowych i nieskładkowych, ponadto ZUS uznał mu jedynie **8 lat i 8 miesięcy** pracy w warunkach szczególnych tj. od 01.02.1990r. do 31.12.1998r. (praca na P.K.P.). Do pracy w warunkach szczególnych ZUS nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 23.05.1983r. do 31.01.1990r. w Przedsiębiorstwie (...) w O. na stanowisku kierowcy ciągnika z uwagi na brak świadectwa pracy w warunkach szczególnych, albowiem w myśl cytowanego rozporządzenia dowodem na okoliczność pracy w warunkach szczególnych jest świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych i dopiero przed sądem strona może dochodzić swoich praw wskazując inne środki dowodowe. Natomiast na okoliczność pracy w gospodarstwie rolnym od 16.06.1978r. do 22.05.1983r. wnioskodawca nie przedłożył żadnych dowodów, więc ZUS nie miał podstaw, by ten okres ewentualnie uwzględnić do stażu pracy. Wobec tego, że wnioskodawca na dzień 31.12.1998r. nie udowodnił co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych oraz 25-letniego ogólnego stażu pracy ZUS zaskarżoną decyzją z dnia 18.01.2013r. odmówił mu prawa do spornego świadczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

Wnioskodawca J. J. (1), ur. (...), rozwiązał swój ostatni stosunek pracy z dniem 30.12.2012r., nie kontynuuje obecnie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę i nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (niesporne).

W dniu 04.01.2013r. J. J. (1) złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wniosek o emeryturę.

Decyzją z dnia 18.01.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił wnioskodawcy wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych wskazując w uzasadnieniu, że do dnia 01.01.1999r. nie osiągnął

25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, a jedynie 24 lata, 1 miesiąc i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych, a także nie udokumentował wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, a jedynie 8 lat i 8 miesięcy tego rodzaju pracy. W uzasadnieniu tej decyzji nie wskazano jakich okresów pracy i zatrudnienia ZUS nie uwzględnił wnioskodawcy do ogólnego stażu ubezpieczeniowego i do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Dowód:

świadcstwo pracy z dnia 30.12.2012r. – k. 9 akt emerytalnych (tom II)

decyzja ZUS z dnia 18.01.2013r. – k. 15 akt emerytalnych (tom II)

Oдноśnie pracy na gospodarstwie rolnym Sąd ustalił:

W. J., dziadek wnioskodawcy, figurował w ewidencji gruntów i budynków obrębu C., gmina C. od dnia 15.01.1948r. jako posiadacz samoistny a następnie od dnia 07.01.1959r. do dnia 08.01.1983r. jako właściciel gospodarstwa rolnego o powierzchni 7,36 ha i udziału w 1/3 części z powierzchni 0,60 ha. Od dnia 08.01.1983r. do 28.11.1983r. właścicielem powyższego gospodarstwa rolnego była M. J., babka wnioskodawcy.

Wnioskodawca J. J. (1), s. J. i S., ur. (...) był zameldowany w miejscowości C. nr (...) w okresie od 19.07.1953r do 16.05.1983r.

Wnioskodawca urodził się w C. i wraz z rodzicami mieszkał w domu swoich dziadków. Dziadek wnioskodawcy posiadał w tym czasie powyższe gospodarstwo rolne. Uprawiano w nim zboże, konopie, buraki, ziemniaki. Oprócz tego był też inwentarz żywy tj. świnie, 3 krowy, 2 konie. Było także dużo kur, kaczek i królików. W tym czasie dziadkowi pomagali w pracy w gospodarstwie rolnym ojciec wnioskodawcy, jego matka i babka.

Wnioskodawca po ukończeniu szkoły podstawowej pracował w Zakładzie (...) w Z. w okresie od 01.09.1969r. do 30.11.1973r. i jednocześnie dokształcał się w (...) Szkole (...) jako monter mechanik do roku 1973. Następnie w okresie od 10.02.1974r. do 15.06.1978r. wnioskodawca pracował w Spółdzielni kółek Rolniczych w C..

Gdy dziadek wnioskodawcy był już w podeszłym wieku i opadał z sił poprosił ojca wnioskodawcy, by to gospodarstwo dalej prowadził. Ojciec wnioskodawcy zgodził się, ale wkrótce zmarł w czerwcu 1977r. To spowodowało, że wnioskodawca zaczął na tym gospodarstwie pracować, przy czym do 15.06.1978r. pracował jeszcze w Spółdzielni kółek Rolniczych w C., natomiast po 15.06.1978r. pracował już wyłącznie w tym gospodarstwie.

Gdy wnioskodawca rozpoczął pracę w gospodarstwie dziadka było to jeszcze duże gospodarstwo. Wnioskodawca wykonywał w nim prace związane z orką przy użyciu koni, ponieważ w gospodarstwie nie było sprzętu mechanicznego, siał zboże, buraki, ziemniaki i pracował przy zakontraktowanych konopiach. Latem wnioskodawca pracował przy żniwach, z użyciem snopowiązałek, jesienią wykonywał orki, wykopywało się ziemniaki, buraki. Późną jesienią wykonywano młóckę. Świnie z gospodarstwa były sprzedawane, niewielką część mleka oddawano do mleczarni, zboże sprzedawano do skupu w gminnej spółdzielni.

W tym okresie ciężar prac w gospodarstwie spoczywał na wnioskodawcy. Ojciec wnioskodawcy pomagał mu krótko, do swojej śmierci w czerwcu 1977r., natomiast matka wnioskodawcy po śmierci jego ojca chorowała i pomagała w bardzo znikomym zakresie, na ile pozwalał jej stan zdrowia, głównie pracowała w kuchni, gotowała. Dziadkowie wnioskodawcy już w tym czasie opadali z sił, więc nie pracowali, najwyżej krzątali się po obejściu. Dwie siostry wnioskodawcy były już w tym okresie zamężne, wyprowadziły się z C. i żyły oddzielnie. Była jeszcze jedna siostra wnioskodawcy, która została

w C. ale pracowała zarobkowo w banku, dlatego niewiele pomagała wnioskodawcy w pracy, tylko popołudniami. Czasami do pomocy przychodziła P. K., za co otrzymywała wynagrodzenie.

Latem 1983r wnioskodawca z matką i siostrą przeprowadził się na O. - do Ł.

Dowód:

zaświadczenie Urzędu Gminy w C. z dnia 02.04.2013r. – k. 17 akt sądowych

zaświadczenie Starosty Powiatu (...) z dnia 02.04.2013r. – k. 21 sądowych

świadcstwo pracy z dnia 19.12.1984r. – k. 9 akt kapitałowych

świadcstwa szkolne z lat 1970-1973 – okazane na rozprawie w dniu 24.04.2013r. (e-protokół)

świadcstwo pracy z dnia 13.05.1983r. – k. 11 akt kapitałowych

zeznania wnioskodawcy – e-protokół

zeznania świadka J. M. – e-protokół

zeznania świadka P. K. – e-protokół

Odnośnie spornego okresu przy w szczególnych warunkach Sąd ustalił:

W okresie od 23.05.1983r. do 31.01.1990r. J. J. (1) był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w O. - (...) P. na stanowisku kierowcy ciągnika (traktorzysty).

Przedsiębiorstwo to wykonywało roboty na rzekach na terenie powiatu (...), tj. na rzece P., O., Z. a także przepusty na polach i kanalizację na wsiach. W przedsiębiorstwie zatrudnionych było dwóch traktorzystów, były także trzy samochody ciężarowe (wywrotki) i koparka. Każdy pracownik miał swój sprzęt i tylko na nim jeździł, nie było zastępstw. Praca była stała przez cały rok, także w okresie zimowym.

W zimie nie wykonywano prac związanych z kopaniem, ale transportowano i układano kamień. Na budowę pracownicy wyjeżdżali z bazy w P. i do niej wracali, była to praca po 8 godzin dziennie od godziny 7.00 do 15.00, czasami nawet dłużej.

Wnioskodawca w całym okresie zatrudnienia jeździł ciągnikiem U. (...) z przyczepami, którym woził ziemię, gruz, bloczki betonowe, faszynę, kamień łamany.

Dowód:

świadcstwo pracy z dnia 31.01.1990r. – k. 15 akt emerytalnych (tom I)

akta osobowe wnioskodawcy z Przedsiębiorstwa (...) w O. – umowa o pracę z dnia 20.05.1983r., kolejne angaże płacowe

z dnia 08.06.1984r., 08.03.1985r., 10.04.1985r., 20.10.1985r., 26.11.1986r., 11.09.1987r., 16.02.1988r., 03.03.1988r., 28.11.1988r., 28.06.1989r., 08.08.1989r., 24.08.1989r., 19.09.1989r., 25.09.1989r., świadcstwo pracy z dnia 31.01.1990r.

zeznania świadka J. G. – e-protokół

zeznania świadka H. B. – e-protokół

Sąd zważył co następuje

Odwołanie jest zasadne.

Przepis art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 ze zm.) przewiduje prawo do emerytury dla osób w wieku niższym niż wymienionym w art. 27 powołanej ustawy, gdy są one pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Jeżeli chodzi o ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. to, zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 cyt. ustawy, emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 przysługuje im, jeżeli w dniu wejścia w życie w.w. ustawy (01.01.1999r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27- wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

W myśl art. 184 ust. 2 cyt. ustawy emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z art. 32 ust. 2 cyt. ustawy za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia lub znacznym stopniem uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, rodzaj prac, uprawnień do wcześniejszej emerytury ustala się stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 4. na podstawie przepisów dotychczasowych.

Tymi dotychczasowymi przepisami są przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, ze zm.). Zgodnie z §2 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia, okresami pracy, uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Na podstawie §4 cytowanego wyżej rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A (stanowiącym załącznik do w.w. rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.), nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące przesłanki: osiągnął wiek emerytalny (55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn) oraz ma wymagany okres zatrudnienia (20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn), w tym 15 lat pracy szczególnych warunkach.

W stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia wykazie A, w dziale VIII pod poz. 3 wymieniono prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych.

Poza sporem w niniejszej sprawie pozostawało, że wnioskodawca osiągnął wymagany wiek 60 lat życia, nie kontynuuje obecnie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę i nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Spornymi pozostawały w sprawie dwie okoliczności, po pierwsze zdaniem ZUS wnioskodawca nie posiada na dzień 01.01.1999r. ogólnego stażu ubezpieczeniowego w wysokości 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a po drugie nie wykazał także na tą datę wymaganego 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Na podstawie art. 5 ust. 1. wyżej powołanej ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględnia się okresy składkowe, o których mowa w art. 6 oraz nieskładkowe, o których mowa w art. 7.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 cyt. ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
- 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
- 3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

W myśl ust. 3 cyt. przepisu okresów, o których mowa w ust. 1 i 2, nie uwzględnia się, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty, na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U.08.50.291 j.t. ze zm.) ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) rolniku - rozumie się pełnoletnią osobę fizyczną, zamieszkuje i prowadzącą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym (...);
- 2) domowniku - rozumie się osobę bliską rolnikowi, która:
 - a) ukończyła 16 lat,
 - b) pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie,
 - c) stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy;
- 4) gospodarstwie rolnym - rozumie się każde gospodarstwo służące prowadzeniu działalności rolniczej.

W świetle ugruntowanego orzecznictwa zaliczenie uzupełniające do stażu ubezpieczeniowego przypadającego przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresu pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia uzależnione jest od spełniania dwóch warunków: 1) powinna odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w wyżej cyt. definicji legalnej "domownika" z art. 6 pkt 2 cyt. ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz

2) czynności te muszą być wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie (m. in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2000 r., II UKN 535/99 (OSNAPiUS 2001, nr 21, poz. 650); z dnia 12 maja 2000 r., II UKN 538/99 (OSNAPiUS 2001, nr 21, poz. 651); z dnia 27 czerwca 2000 r., II UKN 612/99 (OSNAPiUS 2002, nr 1, poz. 21, notka); z dnia 3 lipca 2001 r., II UKN 466/00 (OSNPUSiSP 2003, nr 7, poz. 186).

W związku z tym, że sporny okres pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym dotyczył okresu od 16.06.1978r. do 22.05.1983r. należało także sięgnąć do obowiązujących w tym okresie przepisów, regulujących obowiązek opłacania składki na ubezpieczenie społeczne rolników.

Zgodnie z art. 1 ust. 1-2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. z 1989 r. Nr 24, poz. 133 i Nr 35, poz. 190 oraz z 1990 r. Nr 14, poz. 90 i Nr 34, poz. 198, wejście w życie z dniem 01.01.1983r., uchylenie z dniem 1991.01.01) ubezpieczenie społeczne rolników indywidualnych, obejmowało rolników wraz z ich domownikami, prowadzących gospodarstwa rolne. Dopiero ta ustawa wprowadziła w art. 2 pkt 2) pojęcie domownika, przez co rozumiano członków rodziny rolnika i inne osoby pracujące w gospodarstwie rolnym, jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z rolnikiem, ukończyły 16 lat,

nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów, a ponadto praca w gospodarstwie rolnym stanowiła ich główne źródło utrzymania. W art. 15 ust. 2 pkt 3 tejże ustawy uzależniono też prawo do świadczeń przewidzianych ustawą dla domownika od opłacania za niego składki na ubezpieczenie społeczne rolników.

W niniejszej sprawie należy więc po pierwsze wskazać, że w ocenie Sądu zebrany materiał dowodowy potwierdził okoliczność pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym w okresie od 16.06.1978r. do 22.05.1983r. Jak wynika z przedłożonych do akt emerytalnych świadectw pracy wnioskodawcy okres ten niewątpliwie stanowił przerwę w jego zatrudnieniu pracowniczym tj. jest to okres po zakończeniu przez niego pracy w Spółdzielni kółek Rolniczych w C. i przed podjęciem zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w O. - (...) P..

W świetle przedłożonego zaświadczenia Urzędu Gminy w C. z dnia 02.04.2013r. oraz zaświadczenia Starosty Powiatu (...) z dnia 02.04.2013r. nie ulegało wątpliwości, że w powyższym okresie dziadek wnioskodawcy **W. J. był właścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni 7,36 ha i udziału w 1/3 części z powierzchni 0,60 ha, do dnia 07.01.198r., a od dnia 08.01.1983r. do 28.11.1983r. właścicielem tego gospodarstwa rolnego była M. J., babka wnioskodawcy. Natomiast sam wnioskodawca J. J. (1) był zameldowany w tymże gospodarstwie w miejscowości C. nr (...) w okresie od 19.07.1953r do 16.05.1983r.**

Dodatkowo przesłuchane w sprawie świadek J. M., mieszkająca w C. od 1947 r. oraz świadek P. K., zamieszkała w tejże wsi od 1951r. w pełni potwierdziły zeznania wnioskodawcy, że w powyższym okresie pracował on stale w gospodarstwie rolnym swojego dziadka. Świadek J. M. wskazywała w swoich zeznaniach jednoznacznie, że gdy ojciec wnioskodawcy zmarł (czerwiec 1977r.)

to wnioskodawca przejął prace w tym gospodarstwie. Jak podawała świadek było to gospodarstwo, w którym sadzono zboża, ziemniaki, buraki, konopie, hodowano także krowy i świnię. Wnioskodawcy pomagała matka, jednak ciężar prac (gospodarskich) spoczywał na wnioskodawcy. Świadek P. K. potwierdziła w swoich zeznaniach, że W. J. był dziadkiem wnioskodawcy J. J. (1). Świadek ta potwierdziła też w swoich zeznaniach, że dziadkowie wnioskodawcy pracowali w gospodarstwie póki mieli siłę a później pracował na gospodarstwie ich wnuk czyli wnioskodawca. Jak wskazywała wnioskodawca woził zboże i buraki do skupu, pracował przy trzodzie, a także orał pole pługiem, bo nie było jeszcze maszyn. Przed swoją śmiercią również ojciec wnioskodawcy pomagał mu w pracy w tym gospodarstwie. W tym okresie mieszkała w C. także jedna z sióstr wnioskodawcy, która popołudniami pomagała mu w pracy w polu. Ponadto świadek P. K. potwierdziła, że na takim gospodarstwie rolnym pracowało się od rana do wieczora z przerwą obiadową, było w tym okresie bardzo dużo roboty i nawet ona sama przychodziła czasem do pomocy żeby sobie „dorobić”.

W tym świetle Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy, że przed 15.06.1978r. tj. jeszcze w okresie swojego pracowniczego zatrudnienia świadczył doraźną pomoc w gospodarstwie rolnym swojego dziadka pracując w nim wraz ze swoim ojcem, natomiast w związku z jego śmiercią od 16.06.1978r. rozwiązał dotychczasowy stosunek pracy

w Spółdzielni kółek Rolniczych w C. i zajął się stałą pracą w tymże gospodarstwie, ponieważ jego dziadkowie byli już starzy i nie mieli sił do prowadzenia tego gospodarstwa, zaś matka wnioskodawcy także chorowała i mogła pomagać tylko

w niewielkim wymiarze. Trzeba więc podkreślić, że było to gospodarstwo duże, blisko 8-hektarowe, w którym prowadzono zarówno produkcję roślinną w zakresie uprawy zboża, buraków i konopie, jak i hodowlę trzody tj. krów, świń, królików a także drobiu. Prace polowe były przez wnioskodawcę wykonywane metodą tradycyjną tj. za pomocą konia ciągnącego pług i jak potwierdzili to w.w. świadkowie ciężar prac w tym okresie spoczywał głównie na wnioskodawcy. Do pomocy wnioskodawca miał tylko jedną siostrę, która zarobkowo pracowała w banku i mogła pomagać tylko popołudniami, zaś matka wnioskodawcy ze względu na stan zdrowia głównie zajmowała się pracą w kuchni. Incydentalnie przychodziła do pomocy P. K., która za świadczoną pomoc otrzymywała wynagrodzenie.

Stwierdzić więc należało, że praca wnioskodawcy w spornym okresie od 16.06.1978r. do 22.05.1983r. z pewnością spełniała warunek stałej pracy wykonywanej co najmniej

w wymiarze połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie, a to ze względu na rozmiary w.w. gospodarstwa, zróżnicowaną produkcję oraz fakt, że główny ciężar jego prowadzenia spoczywał na wnioskodawcy. Wnioskodawca w tym okresie stale zamieszkiwał w tym gospodarstwie, jednak niespornie nie był jego właścicielem, gdyż żyli jeszcze jego dziadkowie oraz matka i siostry. Wnioskodawca spełniał zatem w tym okresie takie wymogi, jakie od 01.01.1983r. wiążą się z ustawowo wprowadzonym pojęciem domownika. Trzeba jednak wskazać, że zgodnie z powołanymi wyżej przepisami

do 31.12.1982r. nie było obowiązku opłacania przez rolnika składek na członków jego rodziny zamieszkujących wraz z nim w jednym gospodarstwie, natomiast po 01.01.1983r. wprowadzono obowiązek opłacania przez rolnika składek ubezpieczeniowych także za domowników. W związku z tym Sąd na zasadzie art. 10 ust. 1 pkt 3 cyt. ustawy zaliczył wnioskodawcy do stażu ubezpieczeniowego okres od 16.06.1978r. do 31.12.1982r. jako przypadający przed dniem 1 stycznia 1983r. okres pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, natomiast nie zaliczył wnioskodawcy dalszego okresu pracy w gospodarstwie tj. okresu od 01.01.1983r. do 22.05.1983. bo brak jest dowodów opłacania za wnioskodawcę składek na ubezpieczenie społeczne rolników od 01.01.1983r. Zaliczony przez Sąd w.w. okres uzupełniający od 16.06.1978r. do 31.12.1982r. (traktowany z mocy prawa jako okres składkowy) był jednak wystarczający by stwierdzić, że łącznie z okresem ubezpieczenia niespornie uznanym mu przez ZUS na dzień 01.01.1999r. w wysokości 24 lat, 1 miesiąca i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych wnioskodawca wykazał łącznie na tą datę wymagany okres 25 lat składkowych i nieskładkowych.

Drugą sporną w sprawie kwestią było to, czy wnioskodawca na dzień 01.01.1999r. posiada wymagany 15-letni staż pracy w warunkach szczególnych, bowiem ZUS w tym zakresie zaliczył mu jedynie 8 lat i 8 miesięcy tego rodzaju pracy i odmówił doliczenia do tego stażu spornego okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 23.05.1983r. do 31.01.1990r.

w Przedsiębiorstwie (...) w O. - (...) P. z uwagi na brak świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

Ustalanie przed Sądem faktu wykonywania pracy w warunkach szczególnych nie jest związane żadnymi ograniczeniami dowodowymi (por. np. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 r., III UZP 5/85, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III 6/84). W związku z tym Sąd ustalał charakter pracy wnioskodawcy w spornym okresie zarówno

na podstawie dowodów złożonych do jego akt emerytalnych, jak również przedłożonych

w sprawie akt osobowych wnioskodawczy z Przedsiębiorstwa (...) w O. - (...) P. jak i z zeznań wskazanych świadków, którzy w spornym okresie pracowali wraz z wnioskodawcą w tymże zakładzie.

Wskazać należy, że już w oparciu o akta osobowe wnioskodawcy można stwierdzić, że w całym spornym okresie zatrudnienia od 23.05.1983r. do 31.01.1990r. wnioskodawca był zatrudniony w tym zakładzie w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy ciągnika. Potwierdza to zarówno umowa pracę z dnia umowa o pracę z dnia 20.05.1983r., jak i kolejne angaże płacowe wnioskodawcy na przestrzeni całego okresu zatrudnienia, tj. angaże z dnia 08.06.1984r., 08.03.1985r., 10.04.1985r., 20.10.1985r., 26.11.1986r., 11.09.1987r., 16.02.1988r., 03.03.1988r., 28.11.1988r., 28.06.1989r., 08.08.1989r., 24.08.1989r., 19.09.1989r., 25.09.1989r. – w którym wnioskodawca jest

zawsze wymieniony jako kierowca ciągnika. Dodatkowo okoliczność tą jasno potwierdzili w swoich zeznaniach świadkowie J. G. i H. B..

Świadek J. G., który w tym okresie pracował wraz z wnioskodawcą jako operator koparki podawał jednoznacznie, że wnioskodawca stale jeździł ciągnikiem marki U. (...) z przyczepami, którym woził gruz, ziemią, faszynę, kamień łamany. Jak wskazywał świadek zakład ten zajmował się pracami melioracyjnymi, jednak prace były wykonywane przez cały rok. Nawet zimą była robota, bo nawet jak nie wykonywano kopania to układano się kamień, który wpierw trzeba było przywieźć. Potwierdził także, że każdy z pracowników na swoim stanowisku wykonywał pracę w pełnym, wymiarze czasu pracy, bo każdy pracownik pracował na swojej maszynie i nie było żadnych zmian czy zastępstw.

Okoliczności te w pełni potwierdził także świadek H. B., który był w tym czasie przełożonym wnioskodawcy. Jak wskazywał wnioskodawca w tym okresie jeździł wyłącznie ciągnikiem U. (...), którym woził różnego rodzaju materiały budowlane.

Potwierdzał, że praca w powyższym okresie zawsze była wykonywana po 8 godzin dziennie a bywało, że dłużej. Nadmienił też w końcowej części zeznań, że pracownikom nie wydawano w tych latach świadectw pracy w szczególnych warunkach, bo nie bardzo wówczas pilnowano tych spraw i dopiero teraz okazało się jakie to było ważne.

Sąd dał wiarę zeznaniom powyższych świadków uznając je za wiarygodne, logiczne, korespondujące ze sobą oraz z opisanymi wyżej dowodami z akt osobowych wnioskodawcy. W konsekwencji Sąd zaliczył wnioskodawcy okres zatrudnienia od 23.05.1983r.

do 31.01.1990r. w Przedsiębiorstwie (...)

w O. - (...) P. na stanowisku kierowcy ciągnika do stażu pracy w warunkach szczególnych. Okres ten, wynoszący 6 lat, 8 miesięcy i 9 dni był więc wystarczający,

by wraz z niespornie uznanym przez ZUS okresem pracy wnioskodawcy na kolei wynoszącym 8 lat i 8 miesięcy stwierdzić, że wnioskodawca wykazał w niniejszej sprawie wymagany 15-letni staż pracy w warunkach szczególnych.

Przy bezsporności pozostałych przesłanek nabycia spornego prawa Sąd przyznał więc wnioskodawcy wcześniejszą emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych począwszy 01.01.2013r. tj. od miesiąca złożenia wniosku emerytalnego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ §2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.